

Oponentský posudek v inauguračním řízení (konaní) doc. JUDr. Ing. Jána Šeba, PhD. v oboru Veřejná ekonomika a služby

Na základě jmenování za oponenta děkanem Ekonomické fakulty UMB jsem se seznámil s podklady pro inaugurační řízení doc. JUDr. Ing. Jána Šeba, PhD. a po jejich prostudování jsem dospěl k tomuto posudku.

I. Pedagogická činnost

Doc. Ján Šebo působí ve vysokoškolském prostředí již od roku 2001, kdy zahájil doktorské studium v interní podobě na katedře veřejné ekonomiky a služeb Ekonomické fakulty UMB v Banské Bystrici. Od roku 2005 zde působí jako pedagog (odborný asistent a následně docent). Během tohoto období vyučoval (a i nadále vyučuje) předměty, které jsou z hlediska oboru, ve kterém probíhá jmenovací řízení, vysoce relevantní. Jedná se zejména o výuku profilových předmětů Veřejné finance, Teorie služeb a Lobbování a tvorba rozhodování ve veřejném sektoru. Z dalších předmětů je možné zmínit Hodnocení programů veřejných politik a Pojistné a spořicí systémy.

Významnou součástí pedagogické činnosti doc. Jána Šeba je samozřejmě i vedení závěrečných prací. Během své pedagogické činnosti se jednalo o celkem 28 bakalářských prací, 57 diplomových a 4 disertační.

Za širší součást pedagogické činnosti lze považovat i tvorbu učebnic a studijních textů. Doc. Ján Šebo je spoluautorem dvou vysokoškolských učebnic, které se zaměřují na veřejné finance a ekonomiku veřejných služeb. Dále participoval na tvorbě pěti studijních textů a vysokoškolských skript, opět tematicky z oblasti veřejných financí a ekonomiky služeb.

Dosavadní pedagogická činnost doc. Jána Šeba se dominantně soustřeďuje na předměty tematicky příslušné k oboru jmenovacího řízení. Rozsah pedagogické činnosti, jakož i počty vedených závěrečných prací splňují kritéria kladená v rámci jmenovacího řízení.

II. Vědecko-výzkumná činnost

Během své dosavadní kariéry participoval doc. Ján Šebo na velkém množství vědecko-výzkumných projektů (z nichž část má charakter aplikovaného výzkumu). Celkově se jednalo o 41 projektů, kdy v téměř polovině případů zastával funkci hlavního řešitele, případně vedoucího projektu. Za hodné zřetele je nutné uvést, že část těchto projektů byla financována ze zahraničních zdrojů (Světová banka, Evropská komise). Účast na řešení velkého množství projektů se pozitivně projevila na publikační činnosti.

Z hlediska tematického spadá většina projektů, na jejichž řešení doc. Ján Šebo participoval, do oboru jmenovacího řízení. Za nejzajímavější, resp. nejrelevantnější z hlediska profilu předkladatele považuji zejména projekty APVV věnující se problematice penzijních systémů, kde se jednalo o spolupráci se Slovenskou akademií věd.

Účast doc. Jána Šeba v řadě výzkumných projektů prokazuje jeho schopnosti ve vědecko-výzkumné oblasti v oboru jmenovacího řízení. Zároveň fakt, že v řadě případů zastával pozici řešitele, ukazuje na jeho schopnost vést vědecké týmy.

III. Publikační činnost

Během své dosavadní vědecko-výzkumné činnosti doc. Ján Šebo průběžně publikoval výsledky své práce. Celkem je vykazováno 65 výstupů, z toho 7 kategorie A. Publikace v impaktovaných časopisech se soustřeďují dominantně do časopisů vydávaných na Slovensku (Ekonomický časopis) a v České republice. Z hlediska publikační činnosti je možné také vyzvednout spoluautorství na dvou vědeckých monografiích vydaných v zahraničí (Belgie, Česká republika). Dílčí výsledky provedených výzkumů byly prezentovány na domácích a zahraničních konferencích, což se následně projevuje příspěvky ve vydaných sbornících. Tematicky jsou publikační výstupy zaměřeny na problematiku veřejných financí (zejména důchodový systém) a veřejných služeb, což je v souladu s oborem jmenovacího řízení.

Publikační výstupy mají také ohlas ve vědecké komunitě, což se projevuje citacemi evidovanými v relevantních databázích (WoS a Scopus). Celkem se jedná o 22 citačních záznamů (dominantně od autorů z České a Slovenské republiky). Rozsah dalších citačních ohlasů přesahuje 100.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že doc. Ján Šebo pravidelně publikuje v oboru jmenovacího řízení a jeho výstupy jsou citovány v relevantních časopisech, což svědčí o dopadech jeho výzkumných aktivit do současného stavu poznání.

IV. Tři nejvýznamnější publikace

V rámci jmenovacího řízení předložil doc. Ján Šebo tři publikace¹, jejichž společným jmenovatelem je problematika důchodového systému. Konkrétně se jedná o jednu monografii (zde spoluautorství) a dva články v časopisech (také ve spoluautorství). Volba tematického zaměření publikací (důchodový systém) je v souladu s oborem jmenovacího řízení. Předkladatel se věnuje jak modelování dopadů změn průběžného systému (monografie), tak i vybraným aspektům fungování kapitálových pilířů (články v časopisech). Použitá metodika je v obou případech v souladu se současným stavem poznání a vychází z aktuální literatury. Závěry, které práce přináší, nejenže rozšiřují současný stav poznání, ale jsou využitelné i pro případné úpravy stávajícího důchodového systému.

¹ Dôchodková politika : redistribučné a fiškálne súvislosti formovania alternatív / Ján Šebo, Ivan Králik, Daniela Danková ; rec. Gabriela Korimová, Igor Melicherčík. - 1. vyd. - Bratislava : VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2019. - 290 s. [14,50 AH]. - ISBN 978-80-7144-302-5;

Suboptimality of immediate annuitization in private pension schemes / Ján Šebo, Ľubica Šebová.

In Ekonomický časopis : časopis pre ekonomickú teóriu, hospodársku politiku, spoločensko-ekonomické prognózovanie. - Bratislava : Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2016. - ISSN 0013-3035. - Roč. 64, č. 2 (2016), s. 169-190;

In search of the optimal saving strategy for pan-European pension products / Ján Šebo, Daniela Danková, Ivan Králik. In Financial Assets and Investing. - Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2020. - ISSN 1804-5081. - Vol. 11, no. 2 (2020), pp. 54-72.

Z hlediska volby tématu publikací je nutné zdůraznit, že se jedná o téma velmi aktuální a z hlediska oboru jmenování významné. Důchodový systém si vyžaduje a bude vyžadovat významné změny, zejména s ohledem na demografickou změnu, která do postsocialistických zemí přichází s určitým zpožděním.

Domnívám se, že předložené publikace prokazují autorovu schopnost vytvářet výstupy relevantní pro obor jmenovacího řízení. Na jejich významnost a relevanci ukazují i citační ohlasy, např. článek „Suboptimality of immediate annuitization...“ vykazuje již 4 citace evidované ve WoS.

V. Plnění kritérií pro jmenovací řízení

Na základě předložené dokumentace lze konstatovat, že předkladatel plní kritéria pro jmenovací řízení ve všech sledovaných kategoriích. S výjimkou vědeckých prací publikovaných doma, kde vykázaná hodnota přesně odpovídá stanovenému limitu, v ostatních kategoriích předkladatel vykazuje vyšší než požadované hodnoty. Nejvíce je to patrné v části týkající se pedagogické činnosti.

Závěrečné vyjádření

Na základě prostudování předložených podkladů a analýzy dosavadní vědecko-výzkumné činnosti konstatuji, že doc. JUDr. Ing. Ján Šebo, PhD. je uznávanou a vyzrálou vědeckou a pedagogickou osobností, která svou dosavadní činností přispívá k rozvoji oboru Veřejná ekonomika a služby. Domnívám se, že splňuje pedagogická, vědecká i další kritéria UMB pro jmenování profesorem. Proto doporučuji, aby byl po úspěšném inauguračním řízení před vědeckou radou EF UMB navržen ke jmenování profesorem.

Návrh otázek do diskuse:

1. V rámci diskuse o úpravě důchodového systému v České republice se objevují návrhy směřující k možnosti převádět část zaplaceného pojistného do důchodu rodičům. Jaké důsledky lze od tohoto opatření očekávat? Jedná se o vhodnou úpravu systému PAYGO?
2. V souvislosti s prodlužováním věku odchodu do důchodu, ke kterému dochází v řadě penzijních systému, je diskutována problematika fyzických náročných profesí. Jak je možné tento problém řešit, aniž by došlo k ohrožení finanční udržitelnosti systému?

V Praze dne 20. dubna 2022

prof. Ing. Jan Pavel, Ph.D.